وجه ترجیح یک قرائت بر دیگر قرائات

شاگرد: وجه ترجیح یک روایت بر سائر روایات چه بوده است؟

استاد: مثلاً برای کسی که اقراء میکرده گاهی سهولت لسان بوده و گاهی نبوده. یک قاری در خانه یک مختاری داشته. گاهی برای اقراء اختیار داشته. اینکه گفتم رهزن میشود برای همین بود. اختیار رهزن میشود چون آن را مرادف اجتهاد میگیرند. مرحله دومی که اختیار رهزن میشود خیلی مهم است. اینکه ما میگوییم امام یک اختیار دارد نوعاً در ذهن ما هست. اینکه هر قاری یک مختار دارد. این هم از آن رهزن های بسیار بزرگ است. یعنی تا میگوییم قرائت عاصم، میگویند خب یک قرائت عاصم. درحالیکه اصلاً به این صورت نیست. عاصم بهعنوان صاحب اختیار مختارها دارد. به لحاظ های مختلف و به عنایت های مختلف. مثلاً مختاری دارد به لحاظ سهولت بر لسان. مختاری دارد برای قرائتی که در مجلس صورت بگیرد برای تأثیر بر قلوب. اینها هر کدام برای او تفاوت میکند. ابن جزری پنج-شش موردش را گفت. اگر آلآن عبارتش را پیدا کنم میخوانم.

شاگرد۲: منظورتان از ترجیح قیاسی چیست؟

استاد: یعنی بگوید این قیاس بر او راجح است و الا ترجیح بهمعنای اختیاری که کارشان بوده. اصلاً خودش میگوید «الّفت هذه القرائة». سادهترین مثالی که میخواهم عرض کنم مثل این است که شما در سالنی نماز میخوانید و هر کجای آن مختار هستید. اما گاهی نزدیک بخاری میایستید و گاهی دورتر میایستید. گاهی تخته قرب آن را و گاهی تخته بعد از آن را. این اختیاری ربطی به این ندارد که آلآن نماز تفاوت پیدا کرد. هر دوی آن فرد مختار عرضی صلات است اما شما به منا سبتهایی غیر از منا سبت نفسی برای خود صلات، برای چیزهای بیرونی در اینجا نماز میخوانید. مثلاً در اینجا حواس شما جمع تر است. در روایات هم دارد که مصلی جلوی درب باز نباشد. اگر جلوی او درب باز باشد حواس او پرت میشود و مکروه است. لذا جاها را عوض میکنند. حال اینکه کراهت شرعی است. خیلی چیزها هم به اختیار خودش است.

شاگرد: اگر فرد دیگری را اختیار کند آن وقت معنای جدید... .

استاد: امام برای همین است. اگر امام نباشد قاطی میکند. یعنی یک قرائتی را بر میدارد و با قرائت دیگری قاطی میکند و آنهایی که اهل هستند میخندند. میگویند یک آش شعله قلم کار درست کردی! وقتی امام در قرائات نیست از این کارها میکند. و لذا مجاز نیست که مختار داشته باشد. اما وقتی پیشرفت کرد، در روایات مختلف، اسناد مختلف، حالات مختلف، لغت و نحو و صرف –که ابن مجاهد توضیح میدهد- وقتی همه اینها را دانست آن وقت وقتی مختار القرائة دارد این اشکالات به او وارد نیست.

بازبینی #2
ایجاد شده 22 آوریل 2024 15:10:32 توسط ... .
به روزرسانی شده 30 مه 2024 09:33:09 توسط ... .